

برای توسعه سرمایه‌گذاری صنعتی باید علاوه بر رفع محدودیت‌های عوامل تولید، به تأمین نیازهای مالی این واحدها توجه نمود. به‌طور کلی سرمایه‌گذاری‌های تولیدی از دو طریق تأمین می‌گردند.

□ تأمین سرمایه از منابع داخلی

در اکثر کشورهای جهان، از جمله کشور ایران، منابع داخلی عمده‌ترین منابع تأمین سرمایه برای بخش صنعت محسوب می‌گردند.

□ تأمین سرمایه از منابع خارجی

برای استفاده از کلیه ظرفیت‌های بالقوه موجود در بخش صنعت، نیاز مبرم به سرمایه‌گذاری خارجی وجود دارد. تحقق این امر مستلزم تصویب قوانین و مقررات جامعی است که ضمن رعایت منافع مالی ملی، منافع سرمایه‌گذاری خارجی را در حد معقولی تأمین کرده و زمینه را برای جذب سرمایه آنها فراهم می‌سازد.

تأمین مالی واحدهای صنعتی فعال در مناطق آزاد از نیازهای اساسی تولید و اشتغال‌زایی و توسعه است. قوانین و مقررات مناطق آزاد پس از تصویب مجلس شورای اسلامی و هیئت وزیران به مناسبت‌های مختلفی با توجه به ضرورت تأمین مالی طرح‌ها تلاش نموده

تأمین مالی واحدهای صنعتی در مناطق آزاد

علی اسلام‌نیا

← ایجاد مناطق آزاد به منظور تسهیل در توسعه اقتصادی سال‌هاست در ایران مورد توجه بوده است و برای این منظور تأمین نیازهای سرمایه‌گذاری در این مناطق به‌ویژه تأمین نیازهای مالی ضروری است. بر مبنای یکی از بدیهی‌ترین اصول اقتصاد کسب و کار، سرمایه، نیروی محرکه اولیه صنعت محسوب می‌گردد و به فرض وجود سایر عوامل، فقدان سرمایه کافی مانع از به حرکت درآمدن چرخ‌های صنعت خواهد شد. به همین دلیل سرمایه از اهمیت بسزایی در فرآیند توسعه صنعتی برخوردار است.

است ضمن تعیین راهکار مناسب برای سرمایه گذاری خارجی و داخلی مشوقی برای سرمایه گذاران بخش خصوصی در این مناطق باشد.

با تصویب آیین نامه اجرایی عملیات پولی و بانکی در مناطق آزاد در سال ۷۹ و بر اساس بند ب ماده ۱۳ معاملات کلیه واحدهای بانکی در مناطق (بر حسب ریال ایران)، مشمول مقررات بانکداری اسلامی خواهد بود.

ماده ۱۴ همین تصویب نامه تشویق سرمایه گذاری را مورد توجه قرار داده و تصریح می کند در مقررات پولی و اعتباری تسهیل و تشویق سرمایه گذاری در این مناطق و نیز حفظ موقعیت رقابتی بین المللی مناطق رعایت خواهد شد.

مصوبه ۱/۱۸۸۰۸/ت مورخ ۸۲/۰۴/۱۰ هیئت وزیران بر استفاده از تسهیلات بانکی مشابه شرایط داخل کشور تأکید دارد. این مصوبه استفاده از تسهیلات بانکی (مشابه شرایط داخل کشور) برای طرح هایی که از توجه فنی و اقتصادی لازم برخوردارند را به عنوان مشوق سرمایه گذاری مد نظر قرار داده است.

بند ۶ قسمت ب راهکارهای اصلاحی همین مصوبه دستگاه های دولتی را مکلف نموده است که مناطق آزاد را نظیر سایر نقاط کشور در پوشش خدمات اولویت دار خود قرار دهند.

همچنین بر ارائه تسهیلات بیشتر به شرکت ها و فعالیت های بخش خصوصی مناطق از طریق حساب ذخیره ارزی، تأکید شده است.

سؤال اساسی اینجاست که علی رغم تأکیدات قانون بر تأمین مالی طرح های بخش خصوصی در منطقه چه راهکاری در دستور کار قرار گرفته و چه باید کرد. در حال حاضر مشکلاتی در راه اجرای مصوبات قانونی برای تأمین مالی واحدهای صنعتی در منطقه وجود دارد که ذیلاً به آنها اشاره می شود:

۱) شرکت های تولیدی مناطق از منابع مالی کم بهره بی نصیب هستند. علت اصلی این موضوع به چگونگی تصویب طرح ها در کارگروه اشتغال و بانک های عامل (و عدم توجه به جایگاه مناطق آزاد) برمی گردد.

بر اساس دستورالعمل های موجود شرایط اصلی تصویب طرح های کم بهره، موافقت وزارت صنایع می باشد و از آنجایی که با توجه به قوانین و مقررات مناطق آزاد واحدهای تولیدی مستقر در این مناطق مجوزهای خود را از سازمان منطقه آزاد دریافت کرده اند، و مجوزی از وزارت صنایع دریافت نکرده اند، ادارات کل وزارت صنایع مسئولیتی برای تأیید طرح های متقاضی وام متوجه خود نمی داند.

۲) نرخ تسهیلات بانکی در مناطق آزاد برخلاف آنچه

در قوانین مناطق آمده است بیش از سرزمین می باشد. بر همین اساس دریافت تسهیلات با نرخ بالا تحت هیچ عنوانی برای واحدهای تولیدی توجیه پذیر نمی باشد.

۳) واحدهای صنعتی که طی سال ۸۵ و قبل از آن موفق به اخذ وام شده اند و به علت ناتوانی در پرداخت دیون مشمول دستورالعمل اخیر دولت مبنی بر استمهال دیون واحدهای تولیدی می شوند نیز به علت قبلی (ضرورت اخذ تأییدیه ادارات کل وزارت صنایع)، از این امتیاز بی بهره مانده اند.

۴) علی رغم همه تبلیغاتی که برای جذب سرمایه گذاران خارجی به مناطق آزاد به عمل می آید، متأسفانه امکان استفاده سرمایه گذاران خارجی از تسهیلات بانکی فراهم نیست. این در حالی است که در تمامی کشورهایی که جذب سرمایه گذاری خارجی برای توسعه مورد توجه قرار گرفته بخشی از سرمایه آنان با رعایت اصول و ضوابطی که صرفه و صلاح کشور در آن مد نظر باشد از منابع داخلی آن کشور تأمین می گردد.

با توجه به مشکلات مذکور و با امعان نظر به این که از یک سو توان نقدینگی صنایع میزان تسهیلات بانکی، سرعت در گشایش اعتبار بانکیها از جمله عوامل مهمی است که باعث تغییر در روند تولید شده و صنایع را نوسان دچار نموده و باعث پایداری یا ناپایداری تولید و به ویژه صادرات کالاهای تولیدی می شود و از سوی دیگر ایجاد جاذبه های لازم برای جذب سرمایه گذار خارجی موجب توسعه سرمایه گذار و اشتغال می گردد. ضروری است تدابیر لازم برای رفع موانع موجود دیده شود.

برخی از این راهکارها و پیشنهادات عبارتند از:

اسلامی ایران برداشت. □

۱) دولت و شورای پول و اعتبار مجدداً بر همسان بودن نرخ تسهیلات بانکی مناطق آزاد با داخل کشور تأکید نمایند و این دستورالعمل جهت اجرا به شعب بانک های مناطق ابلاغ گردد.

۲) به منظور استفاده از تسهیلات بانکی و مزایا و امتیازاتی که دولت به واحدهای صنعتی در این زمینه اعطا می نماید، تأیید رؤسای مناطق آزاد و یا رئیس مرکز امور مناطق آزاد، جایگزین تأیید وزارت صنایع در تصویب اعطای اعتبارات به واحد های تولیدی مناطق آزاد گردد.

۳) برای مناطق آزاد، مبلغ متناسب با اهداف تعیین شده توسط دولت از حساب ذخیره ارزی در نظر گرفته شده و اختیار تصویب آن به مرکز امور مناطق آزاد اعطا گردد.

۴) به منظور جلب و جذب سرمایه گذاری خارجی امکان اعطای وام به شرکت های صنعتی خارجی فعال در منطقه به نسبت سهم آورده (تا سقف ۵۰ درصد) با نرخ بهره کم، فراهم گردد.

۵) به واحدهای صنعتی فعال در زمینه صادرات در این مناطق متناسب با قراردادهای فروش و صادرات وام های کم بهره اعطا گردد تا زمینه توسعه صادرات فراهم گردد.

امید است با توجه به موارد فوق بستر مناسب برای افزایش سرمایه گذاری صنعتی در مناطق، افزایش تولید، توسعه صادرات و ایجاد اشتغال و ارزش افزوده، فراهم گردد و از این طریق بتوان گام های عملی در راستای تحقق اهداف سند چشم انداز توسعه جمهوری

علی رغم همه تبلیغاتی که برای جذب سرمایه گذاران خارجی به مناطق آزاد به عمل می آید، متأسفانه امکان استفاده سرمایه گذاران خارجی از تسهیلات بانکی فراهم نیست